Town was continued with the excavation of 1281.5 m^2 (Figs. 1, 8, 9). It was determined that a 1.7–2.7 m thick, 14th–20th-century cultural layer exists in the excavated part of the plot. The cultural layer at the site of objects dug into the sterile soil is far thicker, being up to 4 m thick or even more. From the finds, the following structures should be mentioned: three routes of 19th-century wooden water service lines; the remains of a late 17th-century production furnace connected with the construction of the Bialozaras palace (predecessor of the Oskierko palace); the remains of a first half of the 17th-century masonry building, cellar (Fig. 3), and household stove (Fig. 2); fragments of stone paving from the first half of the 17th century; the remains of the (15th?) 16th–20th-century Oskierko palace; the remains of an early 15th-century wooden cellar (Figs. 4–7); and the remains of the wooden frame of a turn of the 15th-century rampart. A large quantity of 14th–20th-century finds and isolated earlier representative finds were discovered. Among them, a tile with a Vytis image should be mentioned.

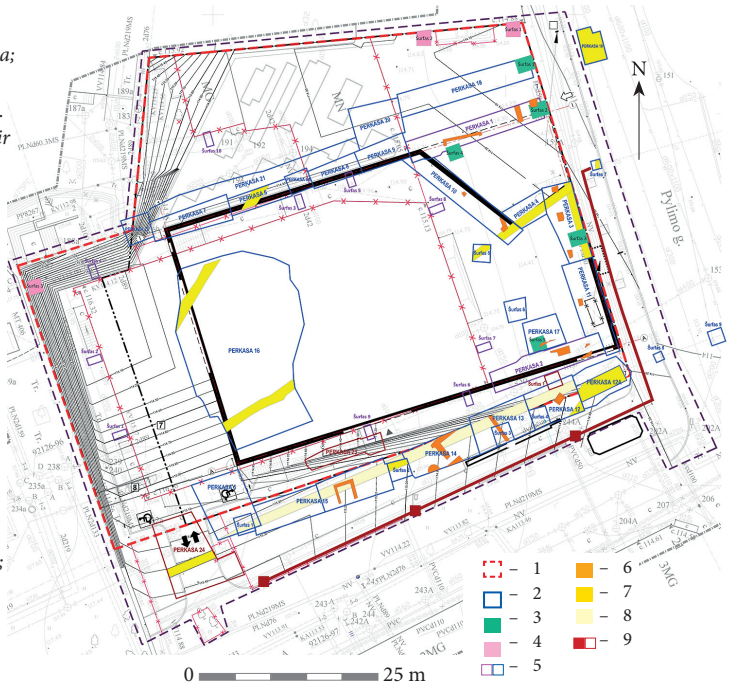
Linas Girlevičius

Pylimo gatvė 17

2018 m. buvo tęsiami archeologiniai tyrimai sklype Pylimo g. 17. Jie susiję su muziejaus pastato statyba, baigiamaisiais statybos etapais. Šiame senamiesčio sklype tyrimai jau vyko 2006 (*ATL 2006 metais*, 2007, p. 363–364), 2014 (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 450–452) ir 2016–2017 m. (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 354–358; *ATL 2017 metais*, p. 427–435).

2018 m. detalieji tyrimai vyko 110 m^2 plote, žvalgymai atlikti maždaug 2500 m^2 plote. Detaliuosius tyrimus buvo numatyta atlikti didesniame plote, tačiau paaiškėjus, kad dangų įrengimui, kitiems pastatyto pastato aplinkos tvarkymo darbams reikia gerokai mažesnės invazijos į kultūrinį sluoksnį, neliečiant archeologinio sluoksnio, tyrimų apimtys sumažintos. Prie statomo muziejaus pastato P fasado ištirta 23 m^2 ploto perkasa 23 (1 pav.). Jos Š pakraštys sutapo su anksčiau šiame sklype stovėjusio „Lietuvos“ kino teatro statybinės duobės P pakraščiu. Perkasoje atkastos ir šio pastato gelžbetoninės laiptų atramos – pamatai. Įžemio paviršiaus lygis perkasos 23 vietoje pasiektas apie 1,5 m gylyje, H_{abs}113,50–113,60 m. Virš įžemio tirtas apie 70 cm storio tamsiai pilkos spalvos archeologinis sluoksnis, kuriame rasta XVI–XVIII a. datuojamų archeologinių radinių, daugiausia buitinės keramikos fragmentų. Aukščiau archeologinio sluoksnio tirti XIX–XX a. datuojami kultūrinio sluoksnio horizontai. Įžemyje aptikta įgilintų objektų. Viename jų, užpildytame tamsiai pilkos spalvos gruntu su smėlio ir smulkių griuvenų priemaiša, 1 m gylyje nuo įžemio paviršiaus lygio siaurame ruože atkastos menamos XVI–XVII a. datuojamos gamybinės krosnies liekanos iš suirusių degto molio plytų ir riedulių, rištų molio skiediniu. Šios statinio liekanos išsaugotos. Kiti perkasoje aptikti įgilinti objektai mažiau informatyvūs, tiriant juos aptikta nedaug buitinės keramikos fragmentų.

Perkasa 24, kurios plotas 80 m^2, tirta PV sklypo dalyje, kur buvo numatyta įrengti įvažiavimą į automobilių stovėjimo aikštelę (1–3 pav.). Šioje sklypo dalyje reljefas stipriai performuotas tarybmečiu, tačiau paaiškėjo, kad dar yra išlikusi apardyta apatinė archeologinio sluoksnio dalis bei įgilinti objektai. Smėlio įžemis šioje perkasoje pasiektas 40–70 cm gylyje (H_{abs}114,50 m). Perkasoje 24 aptikta daug į įžemį įgilintų objektų. Medinių konstrukcijų liekanos į įžemio paviršių įgilintos vos 2–3 cm, o didesnės duobės, galimai susijusios su šioje Vilniaus

1 pav. Situacijos planas: 1 – sklypo riba; 2 – statomas pastatas; 3 – 2006 m. V. Daminaičio tirti šurfai; 4 – 2015 m. J. Stankevičiūtės tirti šurfai; 5 – 2016 ir 2017 m. L. Girlevičiaus tirti šurfai; 6 – tyrimų metu aptikti mūrai; 7 – identifikuotos vandentiekio trasos; 8 – menama vandentiekio trasa; 9 – 2018 m. L. Girlevičiaus detaliųjų tyrimų vieta. L. Girlevičiaus brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – boundaries of the plot; 2 – building under construction; 3 – 2006 test pits excavated by V. Daminaitis; 4 – 2015 test pits excavated by J. Stankevičiūtė; 5 – 2016 and 2017 test pits excavated by L. Girlevičius; 6 – masonry walls discovered during the investigation; 7 – identified water service line routes; 8 – apparent water service line route; 9 – site excavated by L. Girlevičius in 2018.

dalyje senovėje vykusiais gamybos procesais, į įžemį buvo įkastos 1,5 m ar net giliau. Fiksuotos, tirtos tiek vertikalių (stulpaviečių), tiek horizontalių medinių konstrukcijų liekanos, aptikta ir medinio vandentiekio liekanų. Mediniai vamzdžiai įkasti į įžemio paviršių, sunykę, peraugę medžių šaknimis, tačiau išliko metalinių juos jungusių dalių: movų bei metalinis vamzdis (3 pav.). Manome, kad toks vamzdis vandentiekio sistemoje galimai liudija jo vėlyvumą, perėjimą nuo medinių prie metalinių vamzdžių. Vandentiekio trasą reiktų datuoti XIX a. Pažymėtina, kad greta medinės vandentiekio trasos būta ir trasos iš ketaus vamzdžių.

Atliekant archeologinius žvalgymus ir kitus mažesnės apimties archeologinius tyrimus naujų reikšmingų duomenų apie archeologinę situaciją

2 pav. Perkasa 24 tyrimų metu iš V. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 2. Trench 24 during the excavation, as seen from the W.

3 pav. Perkasoje 24 atkastos medinio vandentiekio liekanos iš ŠR. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 3. The remains of a wooden water service line unearthed in Trench 24, as seen from the NE.

šioje Vilniaus senamiesčio dalyje nepavyko sužinoti. Su statyba susiję tyrimai šiame objekte baigti.

Pylimo St. 17

In 2018, the investigation continued on the plot at Pylimo St. 17 in the W part of Vilnius Old Town. The investigation, a relatively small-scale (110 m^2) excavation, is connected with the final stage of the museum's construction work (Fig. 1). The remains of a 16th–17th-century production furnace (Fig. 2), a 19th-century wooden water service line (Fig. 3), which was installed when metal pipes were already in use, various pits dug into sterile sand, and ceramic artefact fragments were discovered. The data recorded by the 2018 investigation supplement the knowledge about the past development of this part of Vilnius.

Linas Girlevičius

Raugyklos gatvė 3

Sklype Raugyklos g. 3, Vilniuje, buvo atliekama ilgą laiką čia stovėjusių apleistų, sunykusių pastatų rekonstrukcija. Rekonstrukcijos darbų metu vietose, kur reikėjo vykdyti žemės kasimo darbus, atlikti detalieji archeologiniai tyrimai. Jie sudėtingomis sąlygomis vyko tiek rekonstruojamo pastato viduje, tiek jo išorėje, tirta iki įžemio arba projektinio statybos darbų lygio.

Pastatas, sklypas Raugyklos g. 3 yra Vilniaus istoriniame Rūdninkų (Šv. Stepono) priemiestyje, netoli viduramžiais ir Naujaisiais laikais svarbaus Rūdninkų kelio. 1503–1522 m. pastačius Vilniaus miesto gynybinę sieną, tiriamojo sklypo vieta liko užmiestyje. Netoliese buvo vieni reprezentatyviausių gynybinės sienos Rūdninkų vartai, pro kuriuos į Vilnių atvykdavo valdovas. Gynybinės sienos artumas liudytų, kad XVI a., kol ji buvo visavertis gynybinis įtvirtinimas, pastatai šalia negalėję stovėti – turėjo būti paliktas neužstatytas apšaudymo laukas (*esplanada*). Istorinių planų, liudijančių tikslesnę situaciją tiriamoje teritorijoje XVI–XVII a., t. y. ar joje būta pastatų, neturime, tačiau plane „Vilna Litvaniae Metropolis" (1581) iš Georgo Brauno „Pasaulio miestų atlaso" (*Civitates orbis terrarum*) esplanada vaizduojama neplati. Kita vertus, nežinome, kiek šis planas yra schematiškas, o kas jame pavaizduota realistiškai – geriausiai situaciją padeda atskleisti archeologiniai tyrimai. XVIII a. planuose tiria-